

פסטיבל אנטבה וגמר - הלקה לא נלמד

(אס-ליקניג, בלע"ז) של הגנרלים שלכם. כל צעד שעשו הגנרלים, הוכר מייד כמעשה-גבורה. כל מילה שהם אמרו היתה תגלית צבאית או פוליטית, שלפיה האמת שלה איש לא יכול לעמוד. הם היו סופר-מנים, ולא יכלו לעשות טעויות. כל אחד מהם היה מהדורה מודרנית של אדם-עליון.

„כדי לעמוד לפני מיתקפה כזו, היו צריכים הגנרלים שלכם להיות באמת אנשים עליונים, שלא מהעולם הזה. כשבכל בוקר הם קראו בעיתונים עד כמה הם נהדרים, אפילו הם החלו מאמינים בכך.”

ינאי רק שכן לציון שחבר-רלעט, באותו עיתון, לא היו שונים מאחרים, וכשהשיר „מעוז צור ישועתי” היה באופנה, יצא גם עיתון-שלו עם כתבת-ענק שהיתה שיר-הלל למעוזי קו בר-לב המהולל.

אלו היה העיתונאי הבריטי ממשיך את קו-המח-שבה שלו, סביר שהיה מגיע להגדרתו הקולעת יותר של פרופסור אנדרי סחרוב — ענק המדענים-הוגי-הדעות של זמננו. סחרוב מגדיר את אסון אמצעי התיקשות ההמונית אצלו ברדיפה אחר האופנה, כשכולנו יודעים שלאופנה אין היגיון ואין עתיד, אלא רק רעש-הפני-סומת של ההווה. כשהאופנה היא ליקו-ישבנים, הרי כל ישרן הרגיל לליקושים יבוקש וילוקק. כאשר האופנה היא ניפוץ-אלילים, כל דבר נערץ ינופץ ויירמס.

כאשר חסרה האופנה — קמים ועושים אותה, כפי שעשו עיתונאים מכובדים עם הפסודו-מדע של ד"ר משה קרוי. מעטים הם אנשי-העיתונות הממלאים את תפקידם האמיתי ואינם נגררים אחר אופנות הסנובים. זהו החסר היחיד שיש לי לברית-הלא-כתובה בין אנשי-התיקשות, מימין ומשמאל, למנוע מהציבור לש-מוע דיעות חדשות, שאינן באופנה אצל המיסד שבפניו הם מתרפסים. ואין הבדל אם התרפסות זו נעשית בחנופה גלויה, או ב„ביקורת” רכילותית, כשבשני המקרים מחזירים לציבור את האמונה שאין כל תיקוה לשיחור המדינה מן המיסד המאובן שלה.

קיימות שתי שיטות לשינוי דרכו של שלטון: — אם זה שלטון רודני — אפשר לגייס את מפקד מישמר-הארמון להנהגת מהפכה מזוינת. אם זה של-טון דמוקרטי — אפשר לגייס דעת-קהל, שתכריח את השלטון לאמץ מדיניות חדשה. אי-אפשר לגייס דעת-קהל, אם באמצעי התיקשות ההמונית נותנים את הטון אנשי-האופנה, החוסמים את הדרך לכל יוזמה שאינה באופנה הממוסדת.

נתקלתי בחסימה זו כשניסיתי, עוד לפני מילחמת יום-הכיפורים, להציע דרך חדשה למילחמה בטרור — דרך המבוססת על ניתוח התופעה בכלים מדעיים, שלפי מיטב ידיעתי לא ניסו להשתמש בהם עד עצם היום הזה. המושג ששמו כיום „קרלוס”, הופיע בניתוח זה שנים לפני שקרלוס האמיתי התחיל בתעלוליו והשיג את מירסומו.

עיקרי מסקנות הניתוח היו: —
● הדרך המקובלת בישראל למילחמה בטרור לא תביא לחיסולו ואף לא לריסונו.
● הנוטים לפעילות טרוריסטית אינם בהכרח פר-טנציאל למילחמה נגד ישראל בלבד.
● הנטייה לטרוריסטיות ניתנת להכוונה אצל אותם האנשים — גם נגד שולחיהם המקוריים.
● בידיה של ישראל האפשרות להפוך את הטרור

בשעה שבע ורבע בערב, ביום ד' 11 באוגוסט 1976, הפך נמל-התעופה הבינלאומי של איסטנבול זירה של אש וזעקות-פצועים. כך תמה תקופת פסטיבל אנטבה, וחזרה אל התודעה המציאות המרה: אין מיבצע צבאי בודד שישרר את אזרחי ישראל מסיט הטרור. אזרחי מדינה זו ממשיכים לחיות בתנאי-ביטחון מחמירים וחולכים, בכל אשר יפנו.

אין דברים אלה באים לגרוע מן ההצדקה המלאה שהיתה למיבצע-יזונת. הצדקה שלא היתה נגרעת אפילו נכשל מיבצע נוצע זה. יש מצבים שבהם אין ברירה — אלא לעשות את הדבר הנוגע והמסוכן, ואפילו סיכויי-דלים. העושים זאת — הופכים גיבורים. אבל אנו שוכחים, שוב ושוב, שעל כל מעשה-הגבורה, שעבורו מע-ניקים את הצטיינות, קיים מישהו שמחדלו או מיש-גהו גרמו לצורך במעשה-הגבורה. זוהו של אות-ההצ-טיינות, שאיתו מזדהים ההמונים, מאפיל על החומקים מאות-הקלון, הממהרים להצטרף למקהלת מרוממי הגבורה — עד להזדמנות הבאה, כשמחדלם או מעשם יביא לצורך בגבורה ובסיכון של מישהו חדש, שיציל את מה שהם קילקלו.

אמת זו מכיר כל לוחם שיצא לקרב ונקלע למצב, שממנו אי-אפשר לצאת חי ללא מעשה-הגבורה. אלה הם הגיבורים-בעל-כורחם, שלהם חבים אזרחי ישראל את חייהם — החל מנצורי מילחמת-העצמאות, ועד לחטופי אנטבה. כשהגיבורים חוזרים חיים — אין הלב פנוי לרדוף עם אות-הקלון אחר אלה שגרמו את הצורך בגבורה. כשהגיבורים אינם חוזרים — אין בכלל מי שינסה לרדוף. וכך אנו מבטיחים לעצמנו המשך בטוח של מחדלים מחד, ומעשי-גבורה מאידך — שיבואו להצלתנו ולרימום רוחנו אחרי כל מחדל. עד מתי?

מדינת ישראל דומה לאותו כושי שבסיפור, הטוען שהוא נהנה כשדורכים לו על היבלת. וזאת למה? כי זה ממש תענוג, כשהכאב עובר. אלא שכאב האבידות אינו עובר, ואנו נמשיך לשאת בהן עם כל מעשי-הגבורה, כל עוד נרשה את המשך המחדלים וההפקרות בבניית מערך של ביטחון לאומי שעם זה זקוק לו.

ביטחון לאומי אמיתי אינו בנוי מזיוקר-חילוץ המוכתבים על-ידי האויב, כשבין זינוק לזינוק חוגג המחדל. בביטחון של אמת יש להשקיע מחשבה של אמת, ועבודה של אמת ביוזמה יום-יומית שוטפת. ומי שעומד ומכשיל יוזמה זו — דינו אינו אות-קלון סימלי, אלא דין של מחבל בביטחון האומה.

וזו טענתי: עד שלא יקום בית-דין לביטחון האומה, וישפוט את האחראים למצב שאליו הגענו, לא תבוא פריצת-דרך שתוציא אותנו מן המבוי הסתום המסוכן — אל דרך-המלך של הגשמת החזון הציוני האמיתי. לא עוד ועדות-טיטשטוש עם דו"חות סודיים, אלא פסיק-דין שירחיקו מחיינו הציבוריים את הגידולים הממא-רים המסכנים את קיומנו.

על אחד מהם אתעכב כאן, וזהו הגידול הממאיר שבאמצעי התיקשות החמונית. העיתונאי יוסי ינאי ציטט, לא מזמן, ב„העולם הזה”, עיתונאי בריטי ידוע שחיווה את דעתו על האח-ראי האמיתי למחדל יום-הכיפורים, וכך כתב ינאי: „היה מעניין לשמוע דיעה של אדם שהיה מחוץ לעני-ינים, והיה לו דבר שלא היה אף לאחד מאיתנו: פרספקטיבה של מרחק.”

לדיברי אותו עיתונאי, האשמים העיקריים במחדל הם דווקא העיתונים. „במשך שנים רבות ראו הכתבים והפרשנים הצבאיים שלכם, וכל העיתונאים שעסקו בענייני ביטחון, את תפקידם העיקרי בליקו-ישבניהם

המופנה כנגדה — למנוף שישנה את פני המיזרח-התיכון כולו.
● כישלונה של ישראל לגבור על הטרור נגדה יחרוך את גורל המדינה.
אימוץ מסקנות הניתוח וניסוי הדרך החדשה לא היו כרוכים בשום סיכון מצד ישראל, גם במיקרה שהניתוח היה נמצא מוטעה. כל מה שנדרש היה — מוח פתוח לגישה חדשה.

לא מן הנמנע, שהכוחות העולמיים המושכים בחוטי הטרור כיום, מושכים גם בחוטים המונעים את המיל-חמה היעילה בטרור. לא נתפלא אם, במקדם או במאוחר, יתגלו בישראל אנשים מרכזיים במערכות התיקשות ההמונית, המופעלים ישירות על-ידי חוטים אלה. אבל, הם לבדם לא היו מצליחים, אילמלא ציבור רחב של אנשי עיתונות ושידור, המחפשים ומעדיפים אופנה על-פני אמיתות חדשות, ושעבורם — ישבן מיוחס ישן חשוב יותר מאמת חדשה פשוטה.

המחשה למצב זה נתן לנו שר-החינוך-והתרבות, כשענה על שאליתו של חבר-כנסת, אשר ביקש לדעת את הסיבה לביטול תוכנית-טלוויזיה שהוכנה על הצ-עות הנ"ל — לפריצת דרך חדשה במדיניות ביטחוננו. בשבוע שבו החלו להכין תקציב של כמיליון ל"י עבור מישלחת רשות-השידור למישיחקי מונטריאול, ענה שר-החינוך-והתרבות מעל במת הכנסת: „עבור נושאי הביטחון הלאומי שלנו, אין לסללוויזיה תקציב.”

אינני סבור שמקורה נשבה זו — בטימטוס. מי שהכין את התשובה — לצורך דיקלומה על-ידי השר — עשה שירות טוב לאויבי המדינה, הדואגים לחנוק כל חשיבה יוזמת לקידום ביטחוננו הלאומי.
אני מבין דיעה זו ברבים, בתיקוה שמישהו יסתור אותה, ויוכיח שבטעות יסודה. אם לאו — פירושו שאין לצפות לשינוי טיב המימטר ולניחול ענייני חמדינה בישראל בדרך דמוקרטית, של השפעה על דעת-קהל. הדרך שנותרה, במיקרה זה, תהיה מימפטי-לינץ' למטפ-חי האסונות-שבדרך, ומרידות אלימות נגד זרועות-מימסד מאובנות.

זוהי הדרך הבטוחה להריסת המדינה. לא תהיה זו הפעם הראשונה שבה קורה הדבר למדינת היהודים, אבל רב הסיכון שתהיה זו הפעם האחרונה והסופית. מי יתן את הדין על כך?

יוסף דוריאלי, תל-אביב

בית שני מונחת על מצפוני. כל מילה המושמעת בפיכם, היא חד ישיר לאי-רועים אשר אירעו בירושלים לפני חורבן בית שני. כיום, כמו אז, יש דרך לשמור על הקיים, לא לנסות לתפוס את המרובה, כדי שלא לאבד את הכל. כיום, כמו אז, דרושה תבונה מדינית של ויתור כדי להגן על העיקר. והעיקר כיום — מיפעל-הבנייה אשר ניבנה במאת השנים האחרונות.

עם כל כוונותיהם הטובות, אתם מסיתים את העם לקנאות קיצונית אשר סופה בלתי-נמנע. אלוהי העם אשר לא מנע את חורבן בית שני, לא ימנע חורבן נוסף, תוצאת מישגים מדיניים.

לא ליצחק ניתנה הברכה „על חרבך תחיה”. הדור אשר ראה בהקמתה של מדינת ישראל, ראה גם כיצד שרשרת של ניצחונות צבאיים מלהיבים של העם הגר-מני נסתיימה בתבוסה מוחצת. אד-רוק משום שעם אחד אינו יכול לעמוד מול העולם כולו.
קיימת כיום נכונות של מרבית מדינות העולם לת-מוך בקיומה של מדינת ישראל בגבולות 1967. אל נחמיץ את השעה ההיסטורית. אל נסכן את הבית השלי-שי, נפיק את ליקו חורבן הבית השני.

יחזקאל בוז', דומרק

זיוף בהוראת ההיסטוריה

את מחוללי המרד נגד רומי נשפוט בהתאם לתוצ-אות, לא בהתאם לכוונות. כדי להצדיק גריפת העם למרד, הזהירו מפני „חיסול” ערכי האומה והדת היהו-דית. היה עליהם להציב דח לילי, כדי להצדיק מרי חסר-תוחלת זה, אשר סופו חורבן וגלות. אולם זהו חשקר, זה הכוזב. כדי להתגבר על גזירות קיסרי רומי דרושה היתה רק התאפקות קצרה, קיסר בא וקיסר הולך, גזירות אינן עומדות לנצח. מעט תבונה מדינית בשעת-מצוקה — וחורבן בית שני היה נמנע. העם נגרף למרד על-ידי חוגים קיצוניים, מיעוט רעשני-קולני, אשר טעל על עצמו את האחריות ההיס-טורית להוליד את העם לקראת אובדנו.

אחרוני המורדים, אשר אשמת החורבן וכל הטרד-יה שבאה על עם ישראל בעיקבות חורבן זה מוטלת על מצפונם, נסו למצדה. הפיכתם של פושעים אלה ל„גיבורי” האומה, היא לעג היסטורי מאקאברי.

מר בגין, ד"ר שייב, הגב' גאלה כהן — אתם ואלפים אחרים אשר תומכים כיום בדעתכם ודרככם המדינית, אתם הינכם צאצאים ישירים וממשיכי דרכו המדינית של אותו מיעוט קיצוני, אשר אשמת חורבן

בחורבן בית שני, והאסון אשר הביא חורבן זה לעם ישראל, אין אשמים טיטוס או ליגיונות רומי. החורבן אל היתה גזירה מן השמיים, כי אם פרי טעות מדינית. האשמים בטעות זו היו מנהיגי כחות קיצו-ניות-קנאיות, פורשים ומסיתים בירושלים, יהודה וגליל. שנים על שנים לומדים עשרות אלפי תלמידים בבתי-ספר בישראל, את ההיסטוריה של עםם מתוך סיפרי-ההיסטוריה אשר מצדיקים את המרד נגד רומי. חורבן בית שני נלמד כאסון היסטורי, כגזירה מן השמיים, או כאשמת טיטוס ימ"ח.

לא, רבותי! לא! זהו זיוף ו„שטיפת-מוח” הנמ-שכים זה דורות.

חורבן בית שני לא היה אסון היסטורי בלתי-נמנע. לא החורבן נגרר העם על-ידי מנהיגי כחות קי-צוניות-קנאיות, אשר הכתירו עצמם כמנהיגי העם תוך הגדרת מתנגדיהם כ„מתכחשים” לערכי האומה.

כל ההיסטוריה של עם ישראל עשויה היתה להיות אחרת, אלא גלות של אלפים שנים, ללא ציונות ובניית בית שלישי, אילולא המיעוט הקיצוני שגרף את העם צעד אחר צעד למרד מ י ו ת ר.